

FLORIDAN BADUTE LOA KENTZEKO MOTIBORIK: PENSIO PUBLIKOEN DESAGERPENA

Euskal Herrian kaleak bete diren bitartean, AEBetan erretreten gaiaz izaten ari diren eztabaida oharkabeen pasa zaigu. Hango eskuin muturrak ere Gizarte Segurantzaren porrotaren mamua astindu du, eta senatari eta ordezkari errepublikarrak ari dira pixkanaka diskurtso oker hori zabaltzen, erretiro adina 70 urtera atzeratu eta pensio sistema publikoa privatizatzeke. Floridan, halakorik eginez gero, milioika lagun pobrezia erabatekoan eroriko litzateke.

 URKO APAOLAZA AVILA

Baionako karrketan Emmanuel Macronen erretreten erreformaren kontra atera diren milaka lagunek, entzungo balituzte Floridan eskuinak darabiltzan argudio ia igualak AEBetako Gizarte Segurantzaren berehalako “kiebra” iragartzeko, pentsatuko lukete hau dena mundu mailako plan bat dela, funts pribatuen lobbyak euren etxe-orratz distiratsu batean egositakoa. Baina zein gara herritar koitaduok gaizki pentsatzen hasteko...

Oraingoz errealitate bakarra da nor bere ogitik ari dela zopak egiten gai honen inguruan. Parisen, Olivier Dusopt Lan ministroak “oreka” argudiatu zuen erretreta sistemari egin guraizekada justifikatzeko –erretiro adina 62 urtetik 64ra atzeratu eta kotizatu beharreko urteak emendatu nahi ditu Frantziako Gobernuak–. Honela jaso zituen *Le Parisien* egunkariak mandatariazen hitzak: “Negoziaezina da. Bestela ez genuke etorkizuneko belaunaldiekiko erantzukizunik izango”.

Madriren, kotizazio oinarriak progresiboki igotzea da Espainiako Gobernuo Gizarte Segurantzako ministro José Luis Escrivaren azken proposamena pensioentzako, “belaunaldien arteko desorekak sistema tenkatzen duenerako prest egoteko”. Oreka edo desoreka, ideia berbera da zirku honetan: pensio sistema publikoak errekarra bidean daude gizartearen zahartzearen ondorioz, eta hori ez gertatzeko, jubilatuek diru gutxiago izan

beharko dute kartilan hilabete hasieran.

Argudio makal horrentzat pentsiodunen mugimenduek eta sindikatuiek badi-tuzte alternatibak, esaterako pensioak aurrekontuen bidez ordaintzea –AHTren obrak edo Leopard tankeak ordaintzen diren bezala–. Baina gaur gaurkoz, herrialde gehienetan unean uneko langileek ordaintzen dituzte erretiratuen pensioak, eta sistema hori jadanik jasangarria ez denaren apoa irentsi du askok, ez bakarrik gurean, baita Atlantikoaren beste aldean ere.

AEBetan badaramate denbora bat eztabaida bizian horrekin, eta adi jarraitu beharko genituzke hango ika-mikak, irakurle. 2022ko legegintzaldi erdiko hauteskundeetan –*midterms* izenez ezagunak– jadanik eztena sartu zuten alderdi errepublikarreko kongresistek, eta erretiro adina 67 urtetik 70 urtera –bai, ongi irakurri duzu– atzeratu beharko litzatekeela zioten euren hautes-programan. Alderdi Demokratik berehala heldu zion amuari *#HandsOffMySocialSecurity* (“Ken eskuak nire Gizarte Segurantzatik”) traola biralizatuz. Errepublikar ordezkarien %75ak Gizarte Segurantza privatizatu eta zaurgarrirentzako Medicare mediku aseguruia ezabatu nahi dutela zioten.

AEBetako Ordezkarien Ganbera errepublikarren menpe geratu da. Baina, fundamentalisten babes faltagatik ganberako buru izendatzeko izerdiak bota dituen Kevin Maccarthyk, Etxe Zurian Joe Bidenekin egindako lehen bileran ez

du aipatu ere egin pensioak murrizteaz ezer –AEBetako zorraren sabaia gainditzea saihesteko irtenbide bakartzat duten arren–. Donald Trump bezalako privatizatzaile peto batek ere eskatu du Gizarte Segurantza ez ukitzea. Herritarrei zuzenean eragiten dien gai sentibera da, bistan denez, eta eskuina kontu handiz ari da sarea pixkanaka ixten, amuarraina bere diskurtsoan harrapatzeke.

ESTRESATU GAUZA INPORTANTEEZ

“Estresaturik zaude okerreko gauzengatik. Floridatarrek Gizarte Segurantzaren ‘konponketarekin’ gehiago dute galtzeko”. Izenburu deigarri horrekin argitaratu du zutabea Frank Cerabino kazetariak Floridako *The Palm Beach Post* egunkarian, guri Alternet.org ezkerreko atariaren bidez iritsi zaiguna. Cerobinok dio herritarrek beste eztabaida batzuetan nahasita dabilzala –ez garrantzi gutxiagokoak, transen eta beltzen eskubideak tarteko–, baina arazo askoz larriago baten aurrean daudela: eskuinaren etengabeko esfortzua Gizarte Segurantzari hesteak ateratzeko.

Eta eskuinaren horzkdak izen bat du Floridan: Rick Scott. Estatu horren ordezkaria da AEBetako Senatuan –lau milioi boto lortu zituen–, eta Gizarte Segurantzaren programa suspenditu behar dela defendatu du behin eta berriz, “porrot eginda” dagoelako. Scottek *Rescue America* (“Amerika erreskatatzea”) izeneko hamabi puntuko plana dauka esku ar-

RICK SCOTT

"Nire aberria berreskuratu nahi dut, eta zuk?", dio senatari floridarrak bere hauteskunde kanpainako promozio bideoan. Scott AEBetako Senatuan errepublikarren buru izateko hautagai da, eta bere proposamen nagusietako bat da AEBetako Gizarte Segurantzza pribatizatu eta Medicare aseguru medikua ezabatzea.

tean Senatuko hurrengo hauteskunderako, bere ideologiaren margolan eder bat: haurrek eskolan bandera egunero musukatzea, poliziarri diru gehiago ematea, Mexikoko mugako hesia amaitu eta Donald Trumpen izena jartzea, gizon eta emakumeen arteko bereizketa... "Abisatzen dizut: plan hau ez da bihotzez ahulak direntzako", dio Scottek bere webguneko agur mezuan.

Cerabinok dioenez, senatariak herri-tarrari sinetsarazi nahi dio Gizarte Segurantzako funts fiduziaroa 2034 urtetik aurrera "lurrundu" egingo dela. Baina administrazio federalak emandako datuen arabera ez da horrela: aurreikuspenen arabera 2034an funtsa agortzen hasiko bada ere, soilik langileek egindako ekarpenekin, pentsioen %78 ordaintzerik izango da oraindik. Aldiz, Ordezkarrien Ganberako errepublikarrek eskatzen

du ten neurri nagusia ezarriko balitz –erretiro adina 67 urtetik 70era atzeratzea–, "herritarrek jubilazioagatik %23 gutxiago kobratuko lukete", azpimarratu du kazetariak.

Horretarako Matt Bruenig blogari ezagun eta People's Policy Project (Herri Politikarako Proiektua) ezkerreko *think tank*-aren sortzaileak emandako datuak ditu. Bruenigek bere erakundearen webgunean dio erretiro adina igotzea eta Gizarte Segurantzaren diru gabe geratzea bi ideia lauso direla, "politika berbera deskribatzen dutenak". Blogariaren ustez legea moldatu daiteke, Gizarte Segurantzaren diru gabe geratuz gero, pentsiodunei automatikoki murrizketak egin beharrean, aberatsenei zergak automatikoki igotzeko; "polita litzateke", dio.

Bruenigek garbi du atzean zer dagoen: "Gizarte Segurantzari egindako ekarpe-

nen dirua hartu eta Wall Street-i entregatu nahi zaio"; alegia, pentsio funtsen lobbyek pribatizatu egin nahi dutela.

Itzul gaitetzen Cerabinok bere zutabea dioenera. Ikerketa batzuen arabera estatubatuarren herenak Gizarte Segurantzaren 62 bete bezain pronto kobratzea aukeratzen du, nahiz eta horrek pentsio txikiagoarekin penalizatzen dituen. Batez ere ikasketa maila baxuagokoak eta nekazal eremukoak dira: ez dute beste erre-mediatorik, ezta pentsio-plan pribatuaren inbertitzeko dirurik ere. Kazetariaren arabera, Floridan odoltsua da egoera: "Gizarte Segurantzari gabe, adinekoen %37,8 pobrezia mailaren azpitik biziko litzateke". Gaur egun 65 urtetik gorako 1,5 milioi floridar pobre daudela kontuan edukita –biztanleriaren %6 inguru– sei bider jende pobre gehiago lirateke. Eta horiek ez ditu inork erreskatatuko. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

www.zinkunegioptika.com

